

розподілу компетенції вищих органів державної влади та взаємовідносинах між ними, спрямовані на припинення суперечок між різними гілками влади й на організацію плідної співпраці в керівництві суспільними справами.

Література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Нижник Н.І. Відкрите суспільство: ефективність державного управління / Н. Нижник, І. Черляняк. – К.: ЮрінкомІнтер, 2002. – С. 406 - 408.

УДК 347.73(045)

Устинова І.П.,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
конституційного та адміністративного права
Національного авіаційного університету

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЙ ВИДІВ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ

Метою класифікації фінансово-правових санкцій є, передусім, потреба в з'ясуванні їх правових особливостей поряд з іншими подібними заходами, визначення функціональних характеристик фінансово-правових санкцій і передбачених способів їх обрахування, а також визначення особливостей законодавчих підстав застосування фінансово-правових санкцій.

Класифікація, що ґрунтується на самій системі санкцій, необхідна для розробки співвідношення її елементів та підсистем [1, С. 60].

Існують різні види класифікацій запропоновані вченими юристами, зокрема Ю. А. Ровинський [2, С. 126], Р. А. Усенко [3, С. 64,72,159], О. С. Тітов [4, С. 52], О. А. Музика [5, С. 65-66], О. П. Орлюк [6, С. 326], Савченко Л.А. [7, С. 71], Іванський О.Й. [8, С. 339]. З. М. Бudyко [9, С.45], Грачова О.І. [10, С. 65], О. Е. Лейст [1, С.31-39, 91-92], Дмитренко Е. С. [11, С. 147].

Взагалі, українське фінансове законодавство передбачає два види фінансово-правових санкцій: штраф та пеню. Слово «штраф» в перекладі означає кару, грошове стягнення за вину [12]. Науковцями виділено ряд ознак, притаманних фінансовому штрафу.

Відповідно до п. 1.5 ст. 1 Закону України від 21.12.2000 р. «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» штрафна санкція (штраф) – це плата у фіксованій сумі або у вигляді відсотків від суми податкового зобов'язання (без урахування пені та штрафних санкцій), яка справляється з платника податків у зв'язку із порушенням ним правил оподаткування, визначених відповідними законами [13].

Пеня стягується в силу закону з платників за несвоєчасне внесення різних платежів та зборів до бюджету. Пеня – плата у вигляді процентів, нарахованих на суму податкового боргу (без урахування пені), що справляється з платника податків

у зв'язку з несвоєчасним погашенням податкового зобов'язання [14, С. 696-697]. Основна функція пені полягає в компенсуванні збитків, нанесених державі [15, С. 319]. Виходячи з вищезазначеного, можна виділити спільні ознаки та відмінності штрафу й пені [15]. Отже, можна виділити декілька підвидів вищезазначених санкцій (штраф та пеня) [15, С. 366].

Існує думка, що саме, законодавчий поділ фінансово – правових санкцій на штраф та пеню є найбільш доцільним та якісним в порівнянні з класифікаціями, що запропоновані науковцями – фінансистами.

Вважаємо, що чітке визначення ознак фінансової санкції, яке існує у науці фінансового права, цілком задовольняє законодавця для проведення класифікації видів фінансових санкцій, що позитивно відбивається на практичному застосуванні фінансового законодавства всіма учасниками фінансових правовідносин, а тому не породжує суперечок у застосуванні відповідних правових норм і породжує меншу кількість судових проваджень.

Література:

1. Лейст О.Э. Структура норм права. Теория государства и права / О. Э. Лейст; под ред. А. С. Пиголкина. – М. : Изд-во МГУ, 1996. – 384 с.
2. Ровинский Е. Советское финансовое право: учеб. пособие для студ. ВЮЗИ. – М. : МГЭИ, 1957. – 188 с.
3. Усенко Р. А. Фінансові санкції за законодавством України : монографія / Р. А. Усенко; від. ред. Д. М. Лук'янець. – К. : Дакор, КНТ, 2007. – 164 с.
4. Титов А. С. Недоимка: Правовое регулирование взыскания. – М. : АО «Центр ЮрИнфоР», 2003. – 218
5. Музыка О. А. Фінансове право : навч. посіб. – К. : Паливода, 2004. – 220 с.
6. Фінансове право. Академічний курс: підручник/ О.П.Орлюк.-К.:Юрінком Інтер, 2010.-808с.
7. Савченко Л. А. Фінансове право : навч. посіб. / Л. А. Савченко, А. В. Цимбалюк, В. К. Шкарупа [та ін.]. – Ірпінь: Акад. ДПС України, 2001. – 85 с.
8. Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність : теоретичний аналіз : монографія. – О. : Юридична література, 2008. – 504 с.
9. Будицький З. М. Фінансово-правова відповідальність за вчинення податкових правопорушень : дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. – Запоріжжя, 2005. – 218 с.
10. Финансовое право : учебник / под ред. проф. Е. Ю. Грачевой. – М. : Право закон, КолоС, 2003. – 384 с.
11. Дмитренко Е.С. Фінансове право України. Практикум.-К.:Атіка, 2004.- 216 с.
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533.
13. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами : Закон України від 21.12. 2000 р. № 2181-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 10. – Ст. 44.
14. Юридическая энциклопедия / отв. ред. Б. Н. Топорнин. – М. : Юристъ, 2001. – 730 с.
15. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 27. - Ст. 218.